

Silvia Kančevová

Substantivní a adjektivní modifikace v angličtině a její české ekvivalenty / English noun and adjective premodification and its Czech translation counterparts

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky, bakalářská práce, srpen 2014, 54 stran + příloha

Posudek vedoucí práce

Bakalářská práce Silvie Kančevové si klade za cíl popsat rozdíly v sémantickém vztahu mezi řídicím členem substantivní fráze a jejím adjektivním či substantivním premodifikátorem na základě předpokladu, že derivovaná forma má spíše význam hodnotící a forma vzniklá konverzí význam klasifikační a že tento sémantický rozdíl bude reflektován v českém překladu.

Teoretická kapitola celkem podrobně popisuje strukturu NP (zdroj příkladu na str. 13?), realizační formy premodifikace v angličtině s důrazem na adjektiva a substantiva a sémantické vztahy k řídicímu členu (Biber 1999, Knittlová 1990). Oddíl 2.7 se zaměřuje na situaci v češtině (odkaz na Štíchu 2002??), jejíž popis (str. 18-19) ovšem obsahuje terminologické nepřesnosti (*rectional modifier*), a místy nejasné formulace (str. 18 *Since our main interest is on this type ..., we present here only this one,...; it is expressed by a noun in a common case usually in a genitive case ...*), matoucí formátování (funkce kurzívy?) a příklady ze slovenštiny (str. 19, i jinde 21, 22, 29, 34 ...). Oddíl 2.8 srovnává oba zkoumané jazyky.

Kapitola 3 (str. 23) předkládá metodu sběru dat (dvacet anglických substantiv + od nich odvozených adjektiv s pěti výskyty každého lematu a jejich překladový protějšek). Excerptce dat není však popsána standardně a srozumitelně (odkazy na korpusy či jejich části, forma dotazu, *acquisition of noun sample?* - dosud nezmíněno, str. 23; citace Leech and Neil?, co je *our corpus?* 2. odst.; z jaké skupiny byla vybrána substantiva?, *excerpted words were of different nature?*; *the modifier directly modifies the head and stands right before the head* x příklad 15, str. 30?).

Empirická část 4 začíná souhrnným přehledem překladových ekvivalentů (shodný vs. neshodný či jiná realizace přívlastku (Tabulka 1 na str. 24: 67% příkladů je vyjádřeno adjektivem, 17% neshodným přívlastkem, 16% jinak – jedná se vždy o jinou formu modifikace, jak uvádí autorka??, viz též oddíl 4.2.3) Jak s tímto výsledkem pro češtinu koresponduje citát z Bibera et al. 1999 na str. 24?. U anglických morfologicky příznakových premodifikátorů je míra formální shody 79%, při vyjádření premodifikace substantivem je v češtině adjektivum v 56% případech. V práci nejsou uvedeny údaje pro jednotlivé lexikální dvojice.

Následně autorka přechází k sémantické analýze a dělí premodifikátory na ty, které vyjadřují kvalitu (evaluační a popisná) a ty, které vyjadřují vztah. Tabulka 5 na str. 27 zahrnuje pouze 176 příkladů (součty chybí), kde jsou popsány zbývající příklady? Jak postupovala autorka při klasifikaci významů?

Oddíl 4.2.1 se zaměřuje na modifikátory vyjadřující kvalitu (převážně adjektivní modifikátory, ač to není explicitně řečeno), nepodává však popis, kolika adjektiv ze které skupiny se toto zařazení týká. V této ani jiné části není zřejmé, zda a proč jsou uváděny všechny příklady (např. *artistic* 3 příklady na str. 31; *safe* 4 příklady na str. 32-33?, *bloody* 4 příklady na str. 35, atd.). Na str. 38 přechází autorka k relačním modifikátorům s tvrzením, že jde o produktivní typ vztahů (?kolika příkladů se týká) a dále pouze podává příklady (5 stran!). V oddílu 4.2.3 přechází od významu k formě (logické členění kapitoly 4.2!?) a všimá si neshodných realizací při převodu sekvence *noun + noun*, ovšem opět pouze formou seznamu příkladů (všech??). Kde jsou popsány nekongruentní překlady ze skupiny *adjective + noun*? 4.2.4 uvádí, opět jen výčtem, případy jiných forem (jde na str. 46 v příkladu 137 o intenzifikaci? Proč není řazen ke shodným přívlastkům?). Zvážila autorka také možný vliv významu řídicího substantiva na vztah mezi modifikátorem a řídicím členem, zejména u dějových substantiv (*she replied with a stony stare*)?

V závěru práce (Kapitola 5) sumarizuje autorka svůj postup a některé dílčí výsledky. Zavádí zde (poprvé) termín *phrase*: „*all other Czech realizations that do not fall under adjective + noun category. It encompasses*

*mainly figurative meanings expressed by clauses, e.g. tvrdě se na mne pozrela /sic/“ (str. 49-50). V posledním odstavci např. uvádí *The first category were qualitative modifiers. We found 64 occurrences of evaluative or descriptive modifiers or phrases.* – jak spolu tyto kategorie souvisí?*

Kromě již zmíněných nejasností a nedůsledností (počty příkladů, nesystematický a neucelený popis) je třeba upozornit, že praktická část obsahuje jen minimum vlastního textu (např. na str. 38-48 je to méně než 10%, v celé praktické kapitole je to méně než 1/3) a že není standardní citovat všechny příklady v celém rozsahu, zvláště jsou-li předmětem zkoumání pouze krátké NPs. I z tohoto hlediska nepovažují předložený text za dostatečný.

Vedle obsahové nedůslednosti lze mít připomínky i k formálnímu zpracování. Po jazykové stránce práce obsahuje množství chyb, zejména absence determinátorů, časté chyby ve shodě, slovosledu či interpunkci, jakož i některé nepřesné či neukončené formulace (např. str. 31). Taktéž způsoby citace, odkazování na příklady a formátování (řádkování, okraje, kurzíva) vykazují četné chyby, z nichž namátkou zmiňuji následující:

List of tables – chybí odkazy na stránky

Str. 10 *Noun phrases ... can function as any of the clause constituents except the verb phrase.?*, str. 11 – *NPs are typically used in one of the clausal functions of S, O and predicate.*

Str. 53 – *Vzorku 20 morfológicky príbuzných adjektív a substantív sme získali pomocou paralelného korpusu Intercorp?*

Str. 49 – *The discussion ... have been summoned; ...because of their various contextual concretizations, semantical mobility in various collocations and adaptability of meanings text.*

Str. 10, 11, aj: citace Huddleston a Dušková

Phenomenons str. 16, *criterium* str. 18, *it is no possible*, str. 22

Desetinná čísla v angličtině (str. 24)

Řazení příkladů dle postupu komentáře (např. str. 27, 34, 36)?

Odkud jsou čerpána potenciální česká adjektiva – *silový, mocenský* (str. 27), *vzduchový* .. (str. 29), *zpevný, libozvučný, lahodný* (str. 31), atd.?

Chybné číslování příkladů str. 29 či 46, chybné odkazy z textu k příkladům (str. 31), na str. 38 chybí číslování zcela, na příklad (64) navazuje číslování (81), atd.

Závěr:

Je škoda, že potenciálně zajímavé téma a získané příklady nebyly zpracovány pečlivěji a systematičtěji. Jak vyplývá z výše uvedeného, předložená studie Silvie Kančevové kritéria kladená na bakalářské práce nesplňuje. K obhajobě ji proto nedoporučuji a předběžně ji hodnotím známkou *neprospěla*.

V zastoupení vedoucí práce:
PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze, 31. srpna 2014